

Postępowanie przygotowawcze

Różnice między śledztwem a dochodzeniem

- Zakres przedmiotowy
- Organy prowadzące
- Czas trwania
- Stopień formalizmu

Zakres przedmiotowy

Śledztwo

- 1) w których rozpoznanie w pierwszej instancji należy do właściwości SO
- 2) o występki – gdy osobą podejrzaną jest sędzia, prokurator, funkcjon. Policji, ABW, AW, SKW, SWW, SC lub CBA,
- 3) o występki – gdy osobą podejrzaną jest funkcjon. SG, ŻW, finansowego organu postępow. przygot. lub organu nadrzędnego nad tym organem – w zakresie spraw należących do właściwości tych organów lub o występki popełnione przez tych funkcjon. w zw. z wykonyw. czynności służbowych,
- 4) o występki, w których nie prowadzi się dochodzenia,
- 5) o inne występki, jeżeli prokurator tak postanowi ze względu na wagę

Dochodzenie

- 1) Przepisy dotyczące przestępstw należące do właściwości SR:
 - zagrożone karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, z tym przy przestępstwach p-ko mieniu tylko, gdy wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 100.000 zł,
 - z art. 159 i 262 § 2 k.k.,
 - z art. 279 § 1, art. 286 § 1 i 2 oraz w art. 289 § 2 k.k., jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 100.000 zł
- 2) Z wyjątkiem przestępstw wymienionych w art. 325b § 2 k.p.k.
- 3) Z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 325a k.p.k.

Przesłanki negatywne dochodzenia (art. 325c k.p.k.)

Dochodzenia nie prowadzi się:

- 1) w stosunku do oskarżonego pozbawionego wolności w tej lub innej sprawie, chyba że:
 - a) zastosowano zatrzymanie,
 - b) sprawcę ujętego na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem tymczasowo aresztowano,
- 2) jeżeli oskarżony jest nieletni, głuchy, niemy, niewidomy lub gdy biegli lekarze psychiatrzy powołani do wydania opinii w sprawie stwierdzą, że poczytalność oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu lub w czasie postępowania jest wyłączona albo w znacznym stopniu ograniczona

Organy prowadzące

| Śledztwo | Dochodzenie |
|--|---|
| Prokurator (art. 311 § 1 k.p.k.) | Policja (art. 325a § 1 k.p.k.) i ŻW (art. 663 k.p.k.) |
| Policja (art. 311 § 2 k.p.k.) i ŻW (art. 663 k.p.k.) – śledztwo powierzone z wyj. spraw z art. 309 pkt 2 i 3 k.p.k., (wtedy tylko poszczeg. czynności) | Prokurator (art. 325a § 1 k.p.k.) |
| Organy SG, ABW, SC, CBW w zakresie ich właściwości (art. 312 pkt 1 k.p.k.) | Organy SG, ABW, SC, CBW w zakresie ich właściwości (art. 312 pkt 1 i art. 325a § 1 k.p.k.) |
| Finansowe i niefinansowe organy postępowania przygotowawczego (art. 133 i 134 k.k.s.) | |
| | Organy wym. w rozp. Min.Spraw. (art. 325d k.p.k.) – IH, PIS, urzędy skarbowe i inspektorzy kontroli skarbowej, Prezes UKE |
| | Strażnicy Straży Leśnej, Strażnicy PSŁ, PARPA |

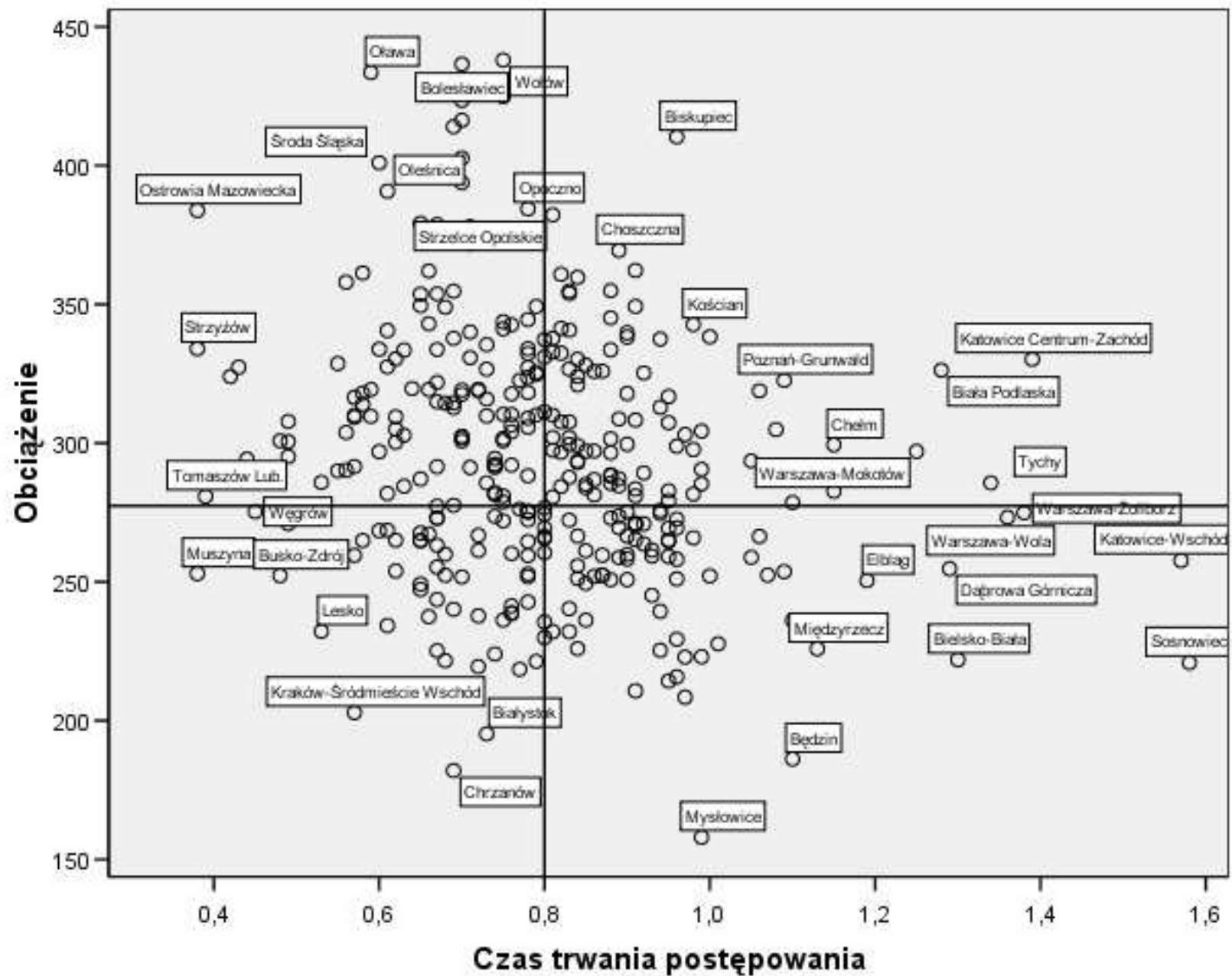
Czas trwania

| Śledztwo (art. 310 k.p.k.) | Dochodzenie (art. 325i k.p.k.) |
|---|---|
| do 3 miesięcy | do 2 miesięcy |
| do 1 roku - przedłużenie na dalszy czas oznaczony przez prokuratora nadzorującego lub bezpośrednio przełożonego nad prowadzącym | do 3 miesięcy – przedłużenie przez prokuratora |
| Przedłużenie na dalszy czas oznaczony - przez prokuratora nadrzędnego nad prokuratorem nadzorującym lub prowadzącym | Przedłużenie na dalszy czas oznaczony – w szczególnie uzasadnionych wypadkach – przez prokuratora |

Śledztwa i dochodzenia

| | 2001 | 2004 | 2006 | 2008 | 2009 |
|---|-----------|-----------|-----------|---------|--------|
| Śledztwa | 4,9 % | 20,4 % | 21,9 % | 17,6 % | 17,5 % |
| w tym śledztwa powierzone w całości Policji | | | | | 15,2 % |
| Dochodzenia | 95,1 % | 79,6 % | 78,1 % | 82,4 % | 82,5 % |
| Ogółem | 1.511.856 | 1.246.158 | 1.132.667 | 781.271 | |

**Średni czas trwania
postępowania
przygotowawczego
a liczba spraw przypadająca
na jednego prokuratora
w 2009 r.**



Uproszczenia w zakresie formalizmu dochodzenia

- Postanowienia o wszczęciu dochodzenia, odmowie wszczęcia dochodzenia, umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, umorzeniu dochodzenia oraz o jego zawieszeniu mogą zostać zamieszczone w protokole, o którym mowa w art. 304a i nie wymagają uzasadnienia (art. 325e § 1 k.p.k.)
- Postanowienia o wszczęciu dochodzenia oraz postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw nie wymagają zatwierdzenia przez prokuratora (art. 325e § 2 k.p.k.)
- Uproszczony tryb przedstawienia zarzutów (art. 325g k.p.k.)
- Możliwość ograniczenia zakresu dochodzenia (art. 325h k.p.k.)
- Umorzenie rejestrowe (art. 325f k.p.k.)
- Organ prowadzący dochodzenie może skierować sprawę do postępowania mediacyjnego (art. 325i § 2 k.p.k.), a organom, o których mowa w art. 325d przysługują także uprawnienia prokuratora określone w art. 335 § 1, art. 336 i 387 § 2 (art. 325i § 3 k.p.k.)
- Akt oskarżenia może sporządzić Policja, podlega ona zatwierdzeniu przez prokuratora (art. 331 § 1 k.p.k.)

Przedstawienie zarzutów (art. 313 k.p.k.)

- 1) Sporządzenie postanowienie o przedstawieniu zarzutów
- 2) Ogłoszenie postanowienia podejrzanemu
- 3) Pouczenie podejrzanego o prawach i obowiązkach (art. 300 k.p.k.)
- 4) Przesłuchanie podejrzanego
- 5) Na żądanie podejrzanego – ustne podanie mu podstaw zarzutów oraz sporządzenie uzasadnienia

Szczególne sposoby przedstawienia zarzutów

- w dochodzeniu w niezbędnym zakresie (art. 308 § 2 k.p.k.) oraz w dochodzeniu (art. 325g k.p.k.)
- nie wydaje się postanowienia o przedstawieniu zarzutów
- przesłuchanie zaczyna się od powiadomienia osoby podejrzanej o treści zarzutu
- zarzut wpisuje się do protokołu przesłuchania
- w przypadku art. 308 k.p.k. jeżeli śledztwo jest w sprawie obowiązkowe – w ciągu 5 dni od przesłuchania wydaje się postanowienie o przedstawieniu zarzutów lub o umorzeniu śledztwa

Sposoby zakończenia postępowania przygotowawczego

| | 2000 | 2004 | 2006 | 2007 | 2008 |
|---|-----------|---------------------|---------------------|---------------------|--------------------|
| Akt oskarżenia | 16,2 % | 24,4 % | 31,2 % | 32,3 % | 39,2 % |
| Wn. o warunkowe umorzenie postępow. | 4,2 % | 0,6 % | 0,7 % | 0,8 % | 1,2 % |
| Wniosek z art. 324 k.p.k. | b.d. | b.d. | 0,08 % | 0,10 % | 0,11 % |
| Umorzenie postępowania (w tym z pow. niewykrycia sprawcy) | 65,7 % | 57,7 % | 59 % (37,8 %) | 52,7 % (27,1 %) | 47,1 % (17,7 %) |
| W tym umorzenie rejestrowe | ---- | 30,7 % (521.000) | 28,2 % (388.703) | 15,5 % (172.774) | b.d. |
| Ogółem spraw | 1.480.647 | 1.696.787 | 1.375.106 | 1.112.389 | 944.527 |

Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym

| Podjęcie postępowania na nowo (art. 327 § 1 k.p.k.) | Wznowienie postępowania (art. 327 § 2 k.p.k.) | Uchylenie postanowienia o umorzeniu przez PG (art. 328 k.p.k.) |
|---|--|---|
| Każda okoliczność, również reasumpcja błędnej decyzji o umorzeniu | Nowe istotne fakty lub dowody nie znane w poprzednim postępowaniu lub okoliczność z art. 11 § 3 k.p.k. | Umorzenie było niezasadne (na niekorzyść podejrzanego tylko w ciągu 6 mies. od uprawomocnienia post.) |
| Postępowanie umorzone w fazie <i>in rem</i> lub <i>in personam</i> | Postępowanie umorzone w fazie <i>in personam</i> | Postępowanie umorzone w fazie <i>in personam</i> |
| Postępowanie podjęte toczy się w fazie <i>in rem</i> lub w fazie <i>in personam</i> p-ko innej osobie niż ta, która poprzednio była podejrzanym | Postępowanie wznowione toczy się w fazie <i>in personam</i> p-ko osobie, która poprzednio była podejrzanym | Postępowanie po uchyleniu postanowienia toczy się w fazie <i>in personam</i> p-ko osobie, która poprzednio była podejrzanym |
| Na mocy postanowienia prokuratora | Na mocy postanowienia prokuratora nadrzędnego | Na mocy postanowienia Prokuratora Generalnego |

Rola sądu w postępowaniu przygotowawczym

- **Trzy modele:**
 - 1) Sędzia śledczy
 - 2) Sędzia do spraw śledztwa
 - 3) Czynności sądowe w postępowaniu przygotowawczym

Ingerencja sądu w postępowanie przygotowawcze

- 1) Kontrola czynności organów prowadzących postępowanie przygotowawcze i wyciąganie konsekwencji ze stwierdzonych uchybień
- 2) Podejmowanie określonych czynności procesowych zastrzeżonych dla sądu, które nie mają charakteru decyzji procesowych
- 3) Podejmowanie decyzji procesowych w kwestiach zastrzeżonych dla sądu

1) Kontrola czynności organów prowadzących postęp. przygotowawcze i wyciąganie konsekwencji ze stwierdzonych uchybień

- Rozpoznawanie zażaleń na postanowienia prokuratora:
 - o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego (art. 306 k.p.k.)
 - w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego (art. 293 § 2 k.p.k.)
 - w przedmiocie środka zapobiegawczego (art. 252 § 2 k.p.k.)
 - dotyczące przeszukania, zatrzymania rzeczy (art. 236 k.p.k.)
 - dotyczące kontroli i utrwalania rozmów (art. 240 k.p.k.)

2) Podejmowanie określonych czynności procesowych zastrzeżonych dla sądu, które nie mają charakteru decyzji procesowych

- Przesłuchanie świadka w trybie art. 316 § 3 k.p.k.
- Jednorazowe przesłuchanie małoletniego świadka w trybie art. 185a i 185b k.p.k.
- Przesłuchanie podejrzanego przed zastosowaniem tymczasowego aresztowania (art. 249 § 3 k.p.k.)

3) Podejmowanie decyzji procesowych w kwestiach zastrzeżonych dla sądu

- Stosowanie tymczasowego aresztowania (art. 250 § 2 i art. 263 k.p.k.)
- Stosowanie aresztowania jako kary porządkowej (art. 290 § 1 k.p.k.)
- Zarządzenie i przedłużenie obserwacji psychiatrycznej w zakładzie leczniczym (art. 203 k.p.k.)
- Zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów i innych przekazów informacji (art. 237 § 1 k.p.k.)
- Orzekanie o przepadku poręczenia majątkowego (art. 270 k.p.k.)
- Zwolnienie świadka z zachowania tajemnicy lekarskiej, dziennikarskiej, adwokackiej, radcy prawnego, notarialnej, doradcy podatkowego (art. 180 § 2 k.p.k.)
- Wydanie europejskiego nakazu aresztowania (art. 607a k.p.k.)